

UGDYMO
PLĖTOTĖS
CENTRAS

Vertinimo aplankas

Ugdymo plėtotės centro metodininkės
Ona Vaščenkienė,
Aušra Gutauskaitė

Parengta pagal Shirley-Dale Easley, Kay Mitchell
„Vertinimo aplankas:
kur, kada, kodėl ir kaip jį naudoti“

- Kodėl reikia vertinimo aplanko?
- Kas yra vertinimo aplankas?
- Kaip sukurti vertinimo aplanką?
- Kaip vertinimo aplankai padeda mokiniams mokytis ir reflektuoti savo mokymąsi?
- Kokie elektroninių aplankų privalumai ir trūkumai?
- Trumpi patarimai

Iššūkis pažymiams

- Ar pažymys atspindi tai, ką mokinys tikrai moka ir sugeba?
- Kodėl to paties mokinio pažymiai gali labai skirtis pereinant iš vienos klasės į kitą?
 - Pažymys neatskleidžia kriterijų, kuriais remdamasis mokytojas vertina mokinio pasiekimų lygį.
 - Reikia ne tik pažymio, bet ir konkrečių pavyzdžių, kodėl rašomas būtent toks įvertinimas ir ką mokinys moka ir geba.

Vienas geriausių būdų surinkti pavyzdžius ir pagrįsti įvertinimą bei gebėjimus yra mokinio aplanko sudarymas.

- Galėdami patys išrinkti geriausius darbus savo aplankams, mokiniai geriau susipažįsta su savo stipriosiomis savybėmis, turi galimybę jas apmąstyti ir aprašyti. Šis procesas neįtikėtina skatina jų pasitikėjimą savimi.
- Mokiniai gali nustatyti savo silpnąsias savybes ir paversti jas mokymosi tikslais.

Mokytojų vertinimai

- Tomo darbo vertinimas

Tomas puikiai atitinka antrokams keliamus reikalavimus ir lengvai įveikia užduotis.

Daugeliu atvejų jo užduočių atlikimas pranoksta lūkesčius.

Jį mokyti vienas malonumas!

- Anos darbo vertinimas

Ana šiemet daug dirbo. Jai reikia pagalbos mokantis naujų sąvokų. Per atostogas jai vertėtų skaityti ne tik savo malonumui, bet ir tam, kad praplėstų savo žodyną ir ugdytųsi geresnį teksto suvokimą. Man patiko dirbti su Ana.

Birželio 17

Aš palausčiau savo tėčio ar galin pamaitinti ugnį. Jis sakė taip. Bet aš truputi išigaudan. Bet aš nugalėjau savo baimę.

Tomo darbas

tš ir mano auklė

Birželio 15

Anos darbas

Vieną dieną aš ir mano auklėėjome į prekybos centrą ir mums buvo smagu ir mes pirkom kažką mano mamai ji pirkė krygų lentinas savo krygomis. Tada mesėjome namo ir kepim biškį sausainių man ir jai jie buvo lab skanūs ir aš paslepiau vieną savo mamai aš myliu savo auklę ir mamą oi aukle mama yra čia ji atejo ji atnešė krygą man aš išidėjau ir sakeu jai kad aš daviau sausainius jai ir jai patiko jie buvo labi skanūs mama sakė kur mes einam aš sakiau. Mes einam namo

Tradicinio ir autentiško vertinimo palyginimas

Tradicionis vertinimas	Autentiškas vertinimas
Tikrina aiškiai apibrėžtą žinių kiekį	Pateikia užduotis, kuriose atsispindi realios, gyvenimiškos situacijos
Pasyvus procesas	Aktyvus procesas
Mokymasis atmintinai / pagal parinktus klausimus	Kritinis, vertinamasis mąstymas, klausinėjimas, tyrinėjimas
Nustatytos laiko ribos, kada turi būti atliktas įvertinimas	Laipsniškas pažangos vertinimas
Asmeninės pastangos	Asmeninės pastangos ir bendradarbiavimas
Vertinimą kontroliuoja mokytojas	Atsakomybe už vertinimą dalijasi mokytojas ir mokinys
Perdėtas vertinimo pažymiais sureikšminimas	Vertinamos mokymosi programos užduotys
Nėra įsivertinimo	Vertinamas mokinių įsivertinimas

Vertinimo sistema, kurioje taikomas tik vienas metodas, nėra subalansuota.

Subalansuoto vertinimo programos komponentai

Proceso stebėjimas:

- Asmeniniai pastebėjimai
- Nuolatinis stebėjimas ir fiksavimas
- Neapdairių klaidų analizė
- Interviu / apklausos
- Pasitarimai
- Patikrinimų lapai

Vertinimo priemonės klasėje:

- Projektai
- Eksperimentai
- Mokytojo sudaryti testai
- Pristatymai
- Kūrybinės užduotys
- Užduotys raštu

Išoriniai, arba standartizuoti, testai:

- Mokyklos
- Savivaldybės
- Nacionaliniai
- Tarptautiniai

Mokinio aplanko vertinimas:

- Darbo aplankas
- Kaupiamasis aplankas

Kas yra vertinimo aplankas?

- Aplankas yra tikslingas mokinio darbų, atspindinčių jo pastangas, pažangą ir pasiekimus, rinkimas ir kaupimas.
- Aplanko elementai yra mokinio gebėjimų ir raidos įrodymai.
- Vienintelis vertinimo būdas, kai mokytojas ir mokinys yra vertinimo proceso partneriai.

Vertinimo aplanko ir paprasto darbų segtuvo skirtumai

- Darbų segtuvas – tai tik mokinio darbų rinkinys.
- Aplanke kaupiami darbai, kurie atrenkami tikslingai ir kuriuos mokinys laiko geriausiais.
- Aplankas – tai vertinimo proceso dalis, kuri padeda mokiniams išmokti įsivertinti ir pateikti savo darbus kitiems.
- Dalyvaujant aplanko vertinime, mokiniai įtraukiami į savo pažangos ilgalaikio stebėjimo procesą, o tai padeda jiems geriau pažinti save kaip besimokančiuosius asmenis.

Vertinimo aplanko dalys

- Darbo aplankas, kuriame surinkti pirminiai pavyzdžiai ir mokinio geriausi darbai, atlikti per pirmąjį ir antrąjį trimestrą arba pirmąjį pusmetį. Ant darbų užrašoma jų atlikimo data. Pirmojo trimestro / pusmečio darbų pavyzdžiai lyginami su kriterijais ir pirminiais pavyzdžiais. Mokinys apmąsto savo pasiekimus ir kelia naujus mokymosi uždavinius. Procesas kartojamas kiekvieno trimestro / pusmečio pabaigoje.
- Kaupiamasis aplankas, kuriame laikomi mokslo metų pabaigos darbai. Kiekvienas pasirinktas darbas analizuojamas ir keliami tikslai kitiems mokslo metams. Aplankas kartu su mokiniu keliauja iš vieno mokslo metų į kitus.

Nuo ko pradėti?

- Jei aplanko taikymas mokykloje yra naujas ir nežinomas dalykas, pirmiausia reikia sutarti dėl lūkesčių, vertinimo kriterijų, bendros sistemos.
- Pirminių pavyzdžių atranka.
 - Tik mokslo metų pradžioje mokytojai parenka pavyzdžius aplankui.
 - Mokiniai vēlesnius savo pasiekimus ir darbus galēs lyginti su pirminiais pavyzdžiais ir nuspręsti, kokia yra pažanga.

Vertinimo aplanko žingsniai

- Apsibrėžti konkrečius gerų darbų kriterijus.
- Kurti savo mokymosi rezultatus (darbų pavyzdžius).
- Įsivertinti darbą atsižvelgiant į nustatytus kriterijus.
- Kelti naujus mokymosi tikslus, pagrįstus iki šiol padaryta pažanga, kurią iliustruoja aplanke sukaupti pavyzdžiai.

Kriterijų sąrašo (lentelės) sudarymas

- Parenkite gero darbo pavyzdį ar aiškų atlikimo modelį ir pakabinkite jį gerai matomoje vietoje.
- Su mokiniais analizuokite ir aptarkite požymius, dėl kurių mokiniams šis darbas atrodo gerai atliktas.
- Aiškindami gero darbo sąvokas, modelius ar pavyzdžius skatinkite mokinių reakciją ir pastabas.
- Surašykite mokinių minimus požymius klasės gero darbo kriterijų sąrašė, vartodami jų žodžius.
- Per visus mokslo metus nuolat pateikite mokiniams gerai atliktų darbų pavyzdžių ir papildykite kriterijų sąrašus, jei kyla naujų reikalavimų.
- Kriterijų sąrašai visus mokslo metus turėtų būti matomi ir prieinami mokiniams, kad jie galėtų naudotis jais atlikdami užduotis bei atrinkdami pavyzdžius savo aplankui.

Aplanko vertinimui ypač svarbus aktyvus mokinių įsitraukimas.

- Mokiniai:
 - nustato gero darbo požymius / kriterijus;
 - sudaro ir formuoja savo aplankų skyrius;
 - atrenka darbų pavyzdžius, geriausiai atitinkančius kriterijus;
 - apmąsto ir argumentuoja pasirinkimą;
 - formuluoja naujus mokymosi tikslus, pagrįstus savo pasiekimais.
- Mokiniai išmoksta:
 - įsivertinti;
 - priimti sprendimus, pagrįstus tam tikrais standartais;
 - formuluoti mokymosi tikslus.

Elektroniniai aplankai (1)

Privalumai

- Informacija gali būti lengvai apžvelgiama, pastebima ir analizuojama.
- Elektroniniai duomenys užima mažiau fizinės vietos.

Elektroniniai aplankai. Ką reikia apsvarstyti?

- Prieinamumas ir pažangios technologijos. Mokytojas ir mokiniai privalo turėti galimybę naudotis technine ir programine įranga (kompiuterių, nuskaitymo įrenginių, skaitmeninių fotoaparatus ir pan. turi būti pakankamai).
- Kompiuterio atmintis. Reikia įsitikinti, ar mokyklos kompiuterių sistema gali sutalpinti dideles rinkmenas, netrikdant kitų programų darbo. Atsarginių kopijų darymas ir medžiagos įrašymas į kompaktinius diskus leis mažiau apkrauti kompiuterį ir išvengti informacijos praradimo.
- Darbas. Informacijos rinkimas ir paruošimas elektroniniam aplankui reikalauja didesnių laiko sąnaudų.
- Administravimas. Svarbu kiekvieno mokinio elektroninį aplanką įtraukti į duomenų bazę. Taip pat pageidautina, kad būtų įdiegta apsaugos funkcija, reikalaujanti slaptažodžio.

Trumpi patarimai

- Kai mokiniai dalijasi savo apmąstymais ir formuluoja tikslus, labai svarbu neriboti vietos, skirtos jų atsakymams. Lapas su iš anksto numatytomis antraštėmis ir apibrėžta vieta atsakymams gali riboti mokinių apmąstymų ir įspūdžių kiekį bei varžyti jų mintis.
- Būtina paaiškinti mokiniams sąvoką „tikslas“. Galima supažindinti su žodyno apibrėžimu „Tikslas – tai rezultatas, į kurį nukreipiamos pastangos“ ir padėti mokiniams suvokti, kokį poveikį tikslų kėlimas gali turėti mokymuisi.
- Labai svarbu, kad mokytojas gerbtų mokinio pasirinkimą, bet jeigu su juo nesutinka, gali, informavęs mokinį, įtraukti kitą šio mokinio darbą. Mokinio pasirinktas darbas taip turėtų būti įtrauktas į aplanką.